ՓԱՆԵՄԻԵՐԿՈՒԵՐԱԿ — ՏԱՐԲ — ԺԹ — 1403 — ՇԱԲԱԹ — 20 — ՅՈՒՆԻՍ — 1873

ԳԱՅԿԱՆՈՒ

Ցարեկան գին Ամբողջ համար 180 դր.
» Կիսամեայ » 10 ֆր.
Վեցամեայ Ամբողջ » 90 դր.
» Կիսամեայ » 5 ֆր.
Ինքնաքանչիւր թերթի գին 30 փարա.
Յանձնուելիք առաջ մէկ տարեկան համար 3 գուրուշ, երեք տարեկան համար 2 գուրուշ, աւելի տարիներու համար դրամ ստանալու կ'ելլայ։

ԱԱՔԱ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅԿԱՆՈՒ

Գուրս գացած լրագրաց համար նախքը խմբագրուած էին։
Լրագրոյս վերտառեալ նոմակ կամ որ եւ իցէ գիրք թղթակցութեան ուղղուին ոտիսի ս. ղազարի, ի Վենետիկ, Զինելի-խան, Մասիսի գրատունը։
Համարձակ ծանրը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 30 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 9 յուլիս.

Բրիտանական կղզիներէն դուրս տարուած վաճառականն այս տարի յունիս մասոյ մէջ 3/4 միլիոն լիրա տպարաս եկաւ անցեալ տարուան հետ բաղդատմամբ։

Օրը նպաստաւոր է հնոց։

Հատարակաց խորհրդարանը միջոցներ ի իրագործութեան դրուելիք ինքնանկութեան դրութեան։

Ֆիորենցա 10 յուլիս.

Նոր նախարարներն այսօր երդում ստացան թագաւորին։

Լոնտրա 10 յուլիս.

Սամ. Վոնս. 54 3/8
փոխ 1869 63 1/16
» 1871 69 1/4
» 1872 54 1/2
Անգլ. Բանկ. 92 3/16
Ամֆրոն. 22—24
Մոսէր. 31—33

Լիվերբուլ 8 յուլիս
Բամբակի Մ. Ն. 9 1/8
Ծախուած 10000 հատ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական Հրամանաւ

Պաշտօնական Դրադիրը կը հաստատէ թէ Ֆրանսայի Նոր խորհրդարանի Փարիզ հաւաքուելու համար նշանակուած մի պիտի գրկէ Յուլիսի մեջ։

Այս լուրը սուտ ըլլալով, Պասիրէի լրագրին անորոշ պոյմանաժամամ դիտողութիւն։

Բարձր Միւհսոթ փաշայի առաջարկութեամբ Մայրաքաղաքիս արուեստական դպրոցին աշակերտներէն 17 յաջողակ ոգտաւոր Տէրութեան ծախքով այս շաբթու փարիզ ղրկուելու իրենց ուսմունքն հոն կատարելագործելու համար։

Բարձր Միւհսոթ փաշան յատկապէս հեռագրով պատուէր ղրկեց Փարիզի Օսմանեան գեսպանատան, որպէս զի ազգայնոց հոն հանդիսաւոր տէր Փարիզի այլ և այլ վարժարանները գրաւելն իր բնաբաղձ ճիւղին համեմատ, և հոգ տարուի որպէս զի ուսումնարանին կանոնաւորապէս յառաջ տանելով կատարելագործութեան աստիճանի դիտաւորութենէն պատասխանեն։

Արքունի բժշկական դպրոցը կիւրեղեն Գրիգորիա—Գարագ փիսիագրիչ օկսան այս շաբթու։

Կըսուի թէ Ցպագրական նոր օրէնքը լենցած ըլլալով չորեքշաբթի օրը նախարարաց ժողովին քննութեանն ու հաստատութեանը ներկայացուեր է։

Լէվանթի Հերալտի խօսքին նայելով ասկէ առաջի օրէնքէն աւելի գաղտնիա է։ Երաշխաւորութեան պայմաններ գրուած են մէջը։ բայց դուռնարները խիստ չսփաւոր։

Դանուբի եղերքները քոլէրան տարածելու վրայ է դժբաղդաբար։ Ռէշիցի և Ռուսճուքի մէջ աւելցաւ եան կալացի և Շումլուի մէջ ալ երեւան ելեր է, և այս վերջին քաղաքին մէջ երկու օրը 68 հոգի քանուեր են։

Վարնայի Հոմանը ոչ զրոյց եղու։ բայց միշտ քաղաքէն եկած վերջին լուրերը ասա կը հաստատեն այն ղրոյցը, և կը հաստատեն թէ քոլէրան բնաւ պատահած չէ հոն։

Սուլթանէն հինգշաբթի օրն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանէ թէ Դանուբի ձախ եղերքէն եկած նաւերն ու հանապարհորդները 10 օր քառանթինա կը պահեն Պուլգարիա։

Քառանթինայի անելութիւնն այսպէս բնական չնամարելով. Սուլթանը նոր թիւ նախկին Մեծ—Եպարքոս Մահմուտ Նէդիմ փաշան արտաքին գործոց նախարարին գահերիցութեամբ յատուկ յանձնաժողովի մ՝առջև պիտի գտնուի։

Պասիրէի լրագիրը լուր տուած էր թէ Բ. Դուռն Աչինցիները պաշտպանելու համար նուաստորդիլ մը պիտի ղրկէ Սումատրա կղզոյն ուրեմն։

Այս լուրը սուտ ըլլալով, Պասիրէի լրագիրն անորոշ պոյմանաժամամ դիտողութեան։

Բարձր Միւհսոթ փաշայի առաջարկութեամբ Մայրաքաղաքիս արուեստական դպրոցին աշակերտներէն 17 յաջողակ ոգտաւոր Տէրութեան ծախքով այս շաբթու փարիզ ղրկուելու իրենց ուսմունքն հոն կատարելագործելու համար։

Բարձր Միւհսոթ փաշան յատկապէս հեռագրով պատուէր ղրկեց Փարիզի Օսմանեան գեսպանատան, որպէս զի ազգայնոց հոն հանդիսաւոր տէր Փարիզի այլ և այլ վարժարանները գրաւելն իր բնաբաղձ ճիւղին համեմատ, և հոգ տարուի որպէս զի ուսումնարանին կանոնաւորապէս յառաջ տանելով կատարելագործութեան աստիճանի դիտաւորութենէն պատասխանեն։

Սր. քաղաքի բժշկական դպրոցը կիւրեղեն Գրիգորիա—Գարագ փիսիագրիչ օկսան այս շաբթու։

Կըսուի թէ Ցպագրական նոր օրէնքը լենցած ըլլալով չորեքշաբթի օրը նախարարաց ժողովին քննութեանն ու հաստատութեանը ներկայացուեր է։

Լէվանթի Հերալտի խօսքին նայելով ասկէ առաջի օրէնքէն աւելի գաղտնիա է։ Երաշխաւորութեան պայմաններ գրուած են մէջը։ բայց դուռնարները խիստ չսփաւոր։

Դանուբի եղերքները քոլէրան տարածելու վրայ է դժբաղդաբար։ Ռէշիցի և Ռուսճուքի մէջ աւելցաւ եան կալացի և Շումլուի մէջ ալ երեւան ելեր է, և այս վերջին քաղաքին մէջ երկու օրը 68 հոգի քանուեր են։

Վարնայի Հոմանը ոչ զրոյց եղու։ բայց միշտ քաղաքէն եկած վերջին լուրերը ասա կը հաստատեն այն ղրոյցը, և կը հաստատեն թէ քոլէրան բնաւ պատահած չէ հոն։

Սուլթանէն հինգշաբթի օրն եկած հեռագիրներ կը ծանուցանէ թէ Դանուբի ձախ եղերքէն եկած նաւերն ու հանապարհորդները 10 օր քառանթինա կը պահեն Պուլգարիա։

Քառանթինայի անելութիւնն այսպէս բնական չնամարելով. Սուլթանը նախկին Մեծ—Եպարքոս Մահմուտ Նէդիմ փաշան արտաքին գործոց նախարարին գահերիցութեամբ յատուկ յանձնաժողովի մ՝առջև պիտի գտնուի։

Պասիրէի լրագիրը լուր տուած էր թէ Բ. Դուռն Աչինցիները պաշտպանելու համար նուաստորդիլ մը պիտի ղրկէ Սումատրա կղզոյն ուրեմն։

Սյ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՏԱՄԲՈՒԼԻ ՈՒՍՈՒՄԻԷ

29 յունիս. ուրբաթ	իրիկուն	— —
30 » շաբաթ	առաւօտ	
	բացուելու	60
	կէս օր	60 20

Կ. Պոլիս 30 յունիս

Ոսկէքիթ մէճէիդիի բաժինք	Անգ. լիր.	11.19
Գրէսմի » »	Օսմ.	15. 18
Գրէսմի Օսմրա—Ֆիւրք		—
Ութսնոմուզեաց հին	ֆր.	149
» նոր		66
Փոխ. 1853	»	350
» 1865	» »	360
» 1869	» »	320 1/2
Թրատուկ	Օսմ. լիր.	15.

ԱԶԳԱՅԻՆ

Գոնի մը շաբաթէ 'ի վեր լրագրաց էջերուն մէջ ներկայացած տեսարանն ազգային տարեգրութեանց մէջ իր նմանն ունեցած չէ։ Կուսակցութեան ոգին, անձնական հակակրութիւնը, քինախնդրութիւնը՝ նոյն իսկ լեզուի խնդրոյ մը մէջ, երկու ամենապարզ բառերու իմաստին մեկնութեան մէջ մտնելով ոգեւորող մրցքերը կարմանօք և դայթակղութեամբ պաշարելի եռեւ, հիմա ալ Գէորգ Ղազար անուն անարժան վարդապետի մը դատապարտելի մեկ յանդգնութեան առթիւ Պատրիարքարանի մէջ ծագած վայրկենական ժխորն իրենց զէնքը ընելով ազգը վրդովել կը փորձեն։

Մեր նախընթաց թուով ծանուցինք թէ ինչպէս ոմանք այն դէպքին ազգային–կրօնական խնդրոյ կերպարանք տալով մինչեւ խառն ժողովոյ ատեանը հանած և նոյն Պատրիարքական փոխանորդն և տպա Պատրիարքը տապալելու առիթ ընելու ջանացած են։

Արժ. Մատթէոս վարդապետ Իզմիրլեան, որ ոչ ոնոպատեհ և ազնիկայրդ խնդիրն յորուցանողներէն մին եղած է դժբաղդաբար, մեր այն հրատարակութեան մէջ յանուանէ յիշուած և մեղադրուած ըլլալով, հետեւեալ նամակը կը գրէ մեզ։

. . . Խնդրագիր Մասիս լրագրոյ.

Ձեր լրագրոյն 1402 թուոյն մէջ Գալատիոյ վարչական Նիկոմեդիոյ իսիսա անվայել ոճով խմբագրական յօդուած մը կարդացի, յորում ինձ դէմ փոխահամբաւիչ ակնարկութիւններ կային։

Ես այժմ չեմ պատասխաներ ձեզ, քանզի ինչ իրն ալ գրէն քննութեան ենթարկուած է, և անոնք որ մութի մէջ կոս բիչները թեղադրելով զմեզ վատահամբաւել կը փորձեն, ազէկ կընեն եթէ որչափ քննութենէն չը խուսափին, որպէս զի արդարութիւնը երեւան գայ։

Պաշտօնեայ Հայատառեսցը Առաքելական Ս. եկեղեցւոյ
Մ. վ. Իշխանեան

29 յունիս 1873
Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պոլսոյ

Արժ. Մատթէոս վարդապետ թող ներէ մեզ պատասխանել թէ քանի որ ինք այն դէպքին ներկայ դիտուեր, և փոխանակ իբրեւ վարդապետ և իբրեւ կրօնական մոլվոյ անդամ միջամտելու և Պատրիարքարանի պաշտօնեայներն ու ոպատուները ատատելու որ Պատրիարքական փոխանորդն հարուածող իւր յանդուգն ատիճանակիցը չծեծեն, ընդհակառակն զանոնք առաւել ևս գրգռելը է ենայեցէք վրան զէնք չը դանուի։ ըսելով, և եաքն ալ ելեր կը բողոքէ յիշեալ մեղապարտ վարդապետին ծեծուելուն և անոր գլխարկին ոտից կոխան ըլլալուն դէմ, զոր նոյնպէս կլնար արդելուլ, խիստ զարմանալի և հակասական ընթացք մ'է, օրուն մեք ճիզուիթական անունը տուած ենք։ Եթէ այս է իւր անվայել և վատահամբաւիչ անուանած ակնարկութիւնը, կը ցուցնէ որ գործն ուելի պատշաճաւոր անուն մը չկրցաւ ներշնչել մեզ։

Ա. այժմ մեք ալ ուելի բան մը չըսելով կ'ուզենք քննութեան արդիւնքին, բայց իւր այն դէպքին մէջ անտարբեր հանդիսատես ըլլալն և «վրան նայեցէք զէնք չգտնուի» ըսած ըլլալն արդէն իւր իսկ խոստովանութեամբ հաստատեալ իրողութիւն մ'է։

ՄԻՍԱՔԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻ ՄԵԾԱՀԱՄԲԱՒ ՀԱՅ ԴՊԱՍԻՆ ԳՐԱԾՈՐ ԱՏԵՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն թիւ 1452)

Միսաքեան Էֆէնտին այս խմբագրին վրայ բոլոր գրուածները պարսաւելէն վերջը կը յաւելու թէ «տարապարհակ վարեալ ենք»(1)։ և ինքն ալ 'ի պատասխան Մասիսի տարապարհակ վարեալ ըլլալու կիղձիքով մը հատուցակութիւնը պարարելով, այդ բառերը սահմանելու. հեղինակութիւնն ուղղակի իրեն կը յատկացնէ։ (Ես անդր, կըսէ, ի՛ցուցանեմք այդ բառերը թուչնոց քաղաքին և այլն։» կը պատասխանենք.

Այդ բառերը ոչ օդաթռչաց քաղաքին մէջն էին, և ոչ Պէկեան էֆէնտիի խելապատակին մէջ, այլ փունջի յօդուածին մէջն էին։ և մենք՝ հայ դպրութեան իբրեւ ամենէն յետին աշակերտը՝ պարծանօք կըսենք թէ Միսաքեան էֆէնտիէն ուելի բացորոշ կերպով պարզեցինք բառաշնոց սմանց ճգանցն հակառակ Միսաքեան էֆէնտիի և մեր մէջ տեղի տարբերութիւնը սա է, որ մենք միայն մեր լեզուն պաշտպանեցինք՝ առանց ուշ դնելու պատուոյ դատին, որուն մը ճիւռն ուղղակի օրինաց կը պատկանի։ իսկ Միսաքեան էֆէնտի լեզուն պաշտպանելու պատրուակու ըզ Մասիս կը թշնամանէ, և. փունջի հայհոյիչ լեզուն կը քաջալերէ (2)։ լեզուն մը, որ բարեկիրթ քաղաքացիի մը համար հարուած մը՝ մահաբեր արքա մ'է։ Զանց կընենք յիշել որ Մ. էֆէնտին այն բառերուն ըստ քմաց գաղափարներ կը կապէ որ աննեղելի է. եթէ ներելի ըլլար, մենք ալ գիտնալով որ ինքն՝ 1841—42 թուականին ճեմարանը կոչածներուն ամակցած և Սուրբ Ֆիլիպեանն կոչմը բբանած է, ինչպէս որ իր կենդանի ժամանակակիցներէն հաւատացած ենք։ և դիտնալով նաև որ այս վերջին ատենները 90 տակի դուսմոր մը տրուած է իրեն ոմանց ազդայնոց կոչմանէ իր երկասիրութիւնները հրատարակելու համար, զորս մինչեւ յարդ. չէ հրատարակած, և այս պատճառաւ ըսէինք թէ Միսաքեան «վատ կենդանի» է, և ակէինք ըստ քմաց բացատրել թէ՝ առաջին խօսքերուն մէջ «ժողովրդատեաց» կը նշանակէ, իսկ վերջինին մէջ «ազգին աղքատ ուսուցիչներ»։ կընդունի՞ ասիկա Մեծ. Միսաքեան.—կ'ուզատենք։

Զանց կընենք յիշել մեկ քանի հակասութիւններն ալ, զորս ալ ոչ Օրագիր ալ հարցուցած է։

Միսաքեան էֆէնտին ուրիշ հակասութեան մ'ալ մէջ կիյնայ, ուր կը յանդիմանի իւր իմաստասիրութիւնը։

Ինք կըսէ թէ «Մասիսի կուսակիցները՝ «կենդանի բառն այնքան սատարացուցին որ մինչեւ գազան (1) մը շինեցին։ իսկ փունջի կուսակիցներն ալ բոլորովին մեղուկ մը ձեւացուցին։ իսկ մենք կըսենք թէ գազան ու կէս կը կշռէ, բայց գազան չը նշանակեր։ Ամեն իմաստական մարդիկ աղէկ գիտեն որ քննադատութեան մէջ ոչ բանատեղծութիւն կը մտնայ և. ոչ խեղկատակութիւն, այլ լուրջ տրամաբանութիւն, որուն կրնթընելով կըսենք թէ, ինքը Մասիսին կուսակիցներէն ուելի այդ բառին նշանակութիւնն սատարացուցած է։ հետեւաբար զանոնք դատապարտելու համար պէտք էր քիչ մը չիկնէր։

Մինչդեռ Միսաքեան էֆէնտիի առաջարկութիւնը «կենդանի և վատ բառերն էին միանգամայն, առաջինին վրայ ճոմարտակէլէն վերջը, երկրորդին վրայ խօսիլ չուզեր։ կերեւի թէ իւր երկասիրութեանց մէջ յաճախ գործածած ըլլալուն՝ չուզեր անոր մեկնութիւնները տալ, որպէս զի իւր գրական արժէքը չկորսնցունէ։ Չէ, այդպէս չէ։ այլ Մասիս իր հին վատատակիցն ըլլալով, այդ բառին նշանակութիւնները տալէ կը հրաժարի։ զի արդէն այնչափ գրելն ալ ծանրը եկեր է իւր արտին։

Զարմանալի հակադրակեր։

Հոս քիչ մը դուարճանալու համար հոգեւոր մը ընենք իրեն։

Մինչև հոդ գրածներդ կամ իրաւացի էին կամ անիրաւ (2)։ եթէ իրաւացի էին, միթէ անոր վատատակիցը ըլլալդ արդարութենէ նախապատիւ կ'ընտրես որ որոնիդ ծանրը կուդայ և «վատին վրայ խօսիլ չես ուզեր։ իսկ եթէ անիրաւ էին, ի՞նչպէս խիղճ չըրիր գրելու։ ի՞նչ ծիծաղաշարժ քննաբանութիւն։ մանաւանդ հարուած մը առալ, և զոյն երկրորդելէ խօսս տալն իբրև. գարման առաջնոյն նկատել։

Բայց ո՛չ, Միսաքեան էֆէնտի քանէ մը չխղճար, և տարբ ալ յայտնի ապացոյց կրնայ ըլլալ այս օր, ինքը մինչև հոն ֆուր ապալէն վերջը՝ կը տեսնայ որ ունայնաձեռն ետ պիտի դառնայ, կ'սկսի նեմեթոյ 'ի նեմեթ և սեռէ 'ի սեռ անցնիլ։ և Մասիսի 1409 թիւ թերթը առաջ բերել, և անոր հայհոյութիւնները ցուցնել հատուցակութեան։ թէպէտ երիտասարդին (Ֆունջին)(1) ալ մէջ կը գտնէ, բայց միւսէն դժնադոյն կը դանայ։ Ըստ մեզ՝ սէկը բանականութիւն չունենալու է որ Մասիսի դրածը Ֆունջի գրածէն աւելի ծանրակշիռ դատէ։ Ձեզնք գիտեր թէ Միսաքեան էֆէնտին այս փոստն ո՞ր պայմանէն հանած է։ Մենք ալ վայրկեան մը ի՛նչն համարունք և ըսենք թէ այո՛ Մասիս Ֆունջէն աւելի անդգամ և հայհոյիչ գտնուած է։ — բայց ասկից ի՞նչ եզրակացութիւն կրնայ ելնել։ Մասիս հայհոյիր է։ իսկ Ֆունջ իր պատիւը պաշտպանելու անբաւական դանուեր է կամ ներեր է։ այսօր Ֆունջ որ հայհոյիր է։ Մասիս չը ներեր։ ի՞նչ պիտի ըսէք ասոր։ Ուրիշ կերպով ալ խօսինք։

Ես տարի մը առաջ ձեզի հայհոյած եմ և դուք մարսած էք, վասնզի իրաւանց տէրն այն ժամանակ դուք էիք, ձեր գործին այնպէս ձեռք կուտար՝ այնպէս ըրիք։ իսկ տեսնելով որ այսօր դուք ինձի կը հայհոյէք՝ ես չեմ կրներ, վասն զի իրաւանց տէրն այսօր ես եմ, իմ գործիս այսպէս ձեռք կուտայ և այսպէս կրնեմ։

Իսկ եթէ Միսաքեան էֆէնտի Մասիսի ոչ հայհոյիչ ըլլալը ցոյց տալ կուզէր և անոր համար քիչ մը եռ դրնաց, շատ աղէկ ըրած է, մանաւանդ այն յորդորն որով կը խրատէ զՄասիս զգոյշ իւր գրիչը գէթ տասն և չորս տարեկան որդին պատաստարքարանը հանար։ իսկ մենք կըսենք որ եթէ քիչ մ'ալ եռ երթար՝ պիտանէր որ առաջին անդամ հայ գրականութիւնն հայհոյութեամբ պաշտօնուն ինք եղած է։

Եւ տխուր մի ճաշակ մը։

Ցանկացած պարագան առիթն Մասիսի գաւազանին պէս վիշապի փոխուելով (Գէեմիւտ)։ տաքը մէջ դամ փարիզցիկը թեթեւ աբար, եռքը Միսնաթին կեռեց դառնապէս։ և տոնէն դուրս ալ Մասիսն ու Մեղուն խածաս չարաչար։

Ինչ, միթէ Մասիս գաւազի(2) ուներնալուն համար պէտք չէ հայհոյել։ և Միսաքեան գաւազ չունենալուն համար ազա՞տ եղած կըլլայ հայհոյելու։ Զգիտե՞ր Միսաքեան էֆէնտի որ իւր գրածներն հրապարակը կեցած են և ամբողջ ազգը կը կարդայ։ միթէ ազգ. մը տասն և չորս տարեկան տղայ մը չա՞ր ուներ։ Եւ ինչէ՞ն գիտնանք որ այսօր մեր հատարակայն թերթերն իրենց հայհոյութեանց գրքաձագլուխն իր երկասիրութեանց պարտատակէն առած չեն։

Ցաւալին այն է որ երբ հետաւոր տեղերէ ուսուցիչներ երիտասարդներ գինը ըսելու փափաքանօք Սամսթիոյ Ա. Բ. Դի ընկերութեան ակրմբանոցը կը խմբուին, ինքն այդ հրաւէրը կը մերժէ։—Ի՞նչ —վարդանանց օրը, Հայութեան նշանաւոր օրը, երիտասարդութեան առ ինքն ունեցած իրաւն ու փափաքն անոր սրտին մէջ կը խեղդէ։ հիմա չմնցած խընդրոյ մը համար փունջի դրածիք ըլլալու տարնութեան կիլիկայ և իր դարուար հանիւաւն այսպէս մեկ վայր-

(1) Օրագիր Միսաքեանի յօդուածը դավաքանկոյ մեր նախորդ յօդուածներուն հանմատ կը գտնէ։ իսկ Մեծ. Միսաքեան բոլորն ալ կը ջրէ։ Ա. այս հակասութիւնը կը թողունք որ Օրագիր եւ Միսաքեան իրենց մէջ լուծեն։

(2) Զենք գիտեր թէ Մ. էֆէնտին հայհոյութիւն ինչ օրինօք տրգտար փոխարինութիւն մը կը մեռէ։ Եթէ Մասիս ոճրագործ մը պաշտպանած է։ հայհոյութեամբ պէտք է զայն դատափետել։ միթէ դատապարտական ատեանները կը պակրն։

(1) Մ. էֆէնտին կը պնդէ թէ կենդանին երբէք գազանի նշանակութեամբ չառնուիր։ մենք կըսենք թէ կառնուի։ եւ եթէ հարկ ըլլայ՝ կը հաստատենք ալ։

(2) Միսաքեան էֆէնտին յանուն յատնանական արդարութեան եւ տիեզերական ճշմարտութեան ճանաչելի ձեւանալն վերջը կըսէ։ եթէ փոխանակ Մասիս այլազգի դատաւորի առջեւ դատ փոխելու՝ ազգային իշխանութեան առջեւ ի դատ մանէր։ այս յօդուածիս եւ ոչ մեկ բառը չգրեր եւ եթէ այսուհետեւ ալ Մասիս իւր դատը ազգային իշխանութեան առջեւը փոխադրէ։ հրապարակաւ. խոստովանիմ պիտի խնդրեմ իրմէ։ — կրնեաւի ուրեմն որ իր յօդուածին շարժառիթն ոչ թէ յատնական արդարութիւն է եւ տիեզերական ճշմարտութիւն է եղեր։ այլ պարզապէս գատարանները տարբերութիւնը եւ թէ այլազգի դատարանին նկատմամբ իր գրածն յատնական արդարութիւն եւայլն է եղեր։ իսկ Հայ դատարանին համար յատնական արդարութիւն ըլլալն կը դարձրէ կրնը։

(1) Ցեղ մ'ալ Ֆունջին համար անարժան կրսէ։ ասոր համար կը գենք հաստատ թէ խմբագրական անպատեհութիւնն անարժան եւ փորձնոյ ֆնմբագրաց համար զատ զատ պատճառական օրէնքներ գրած է։

(2) Միսաքեան էֆէնտին մինչդեռ մեկ կողմանէ զՄասիս իւր ՅԿ տարուան ուսուցմեակից եւ վաղեմի վատատակիցը կը յարգարէ։ միւս կողմանէ Մասիսի մեռած գաւակը կը բերէ մեկ կը ձգէ։—Ասանք ինչ կապակցութիւն ունին խնդրոյն եւ ինչ դր նշանակեն։ մենք հասկնար։

կեանքի մէջ չարաչար մասնելու առիթ կուտայ։

Ու այժմ այսչափ կապատենք որ Միսաքեան էֆէնտի երկրորդ հանդոյցն ալ կատարէ. բայց իսկ թէ ան ալ ասոր նման տաքտարհակ հանդոյց մը եղաւ չըլլար։

24 յունիս 1873 Տ. Մանասէ-ն

Պամպիա

. . . խմբագիր.

Մանզուսէի 2240 թուոյն մէջ ՀՐԱՆՏ ստորագրութեամբ յօդուածագիր մը ելեալ դիմակաւոր մեծամարտ անուանելէն ետքը կը մռնայ որ ինքն ալ դիմակաւոր է, հետեւապէս որ իմ դիմակաւոր ըլլալուս նկատմամբ բուռ է ամբաղձոյզէս իրեն կրվերարերի. իսկ ինդրոյն վրայ խօսած միջոցին առ խուզղած նախատական խօսքերը լոկ ատելութեան արդիւնք մ'է. գալով այն պատճառաբանութեան որ կըսէ թէ «ըստ որում ինքը դիմակաւորուելով կուզէ մեծամարտիլ եթէ գաւոր կորսնցուցանելով . . . յաղթահարեալ քաշուի ասպարիզէն, ուստի՞ պիտի հասկցուի իր ով ըլլալը» թէ որ ՀՐԱՆՏ անուամբ գրողը Դեր. Խորէն Եպիսկոպոս Նարարէ չէ, ինչպէս որ «ես չեմ» պիտի ըսէ, կամ՝ իւր պաշտպանները պիտի ըսեն թէ «ան չէ», կրնգրեմ որ Նարին Գերապատուութենէն պահանջեն որ իր բարձր դիրքէն քիչ մը խոնարհի Քրիստոսի աշակերտ եղբոյրի մը վայելուչ հեզութեամբ, և երկոսիս մը հրապարակաւ յայտնէ թէ Մ. Հ.-ին պատասխան կուտայ՝ թէ որ դիմակը փար առնէ. ես պատրաստ եմ զիս հրապարակի մէջ ճանչցնել՝ թէ որ Նարին Գերապատուութիւնը ճանչնալու պատիւը կունի ինձ։

29 յունիս 1873 Մ. Հ.

ԿԱՐՆՈՑ ՆԱՄԱԿԻՆ ՄՆԱՑՈՐԴԸ

(Շարունակութիւն և Աւելորդ Թ. 1400)

1866 Յուլիս 16. Ի. Պոլսոյ Ազգ. վարչութիւնը՝ Կարնոյ Դեր. Յովսէփ Սրբազան եպիսկոպոսը տեսուչ և քննիչ կը դրկէ Ս. Կարապետի վանքը. սա կը լուծէ վերոյգրեալ կռուտարութիւնը, և Պատրիարքարանէն վաւերացեալ կանոնագրութիւնը ստորագրել տալով՝ միաբանութեան, նոյնպէս իր ներկայութեան և իր գլխով մի ծաւեծ անկարգութիւններ կը յարուցանեն մարան վարդապետները։ Զմիրիմար վարդապետ՝ կը կարդէ փոխանորդ վանքին, և քանի մը վարդապետ ալ անոր ժողովական. Զաքարիա Յովհաննէս վարդապետ ալ արկղապահ. նոյնպէս վանից պաշտօնեայներ կը կարդէ. և կը մեկնի։ Կարնէն իր ուղեկցիները կը գրէ Վարշութեան, և ցոյց տալով Նապոլեոն Կարապետ, Ուստարաբ Յակոբ, Խորէն, Գաբրիէլ. Արիստակէս վարդապետները՝ իրենց դպրաւոր խոտվիչ և յանցաւոր, կաքաւրութեան այս վեցը՝ ի Ս. Էրմենագէմ, Արդ այս միջոցին վանքին եկու մուտքը սոյն կուսակալութեան ձեռք կը մնայ։

Մինչեւ՝

1867 Յուլիսի սկիզբները Խրիմեանը պօրսէն կը դառնայ՝ աքսորեալ վարդապետներն ալ իրեն հետ բերելով՝ ի վանքս։ Սոյն օրերուն մէջ՝ ըստ կանոնագրութեան՝ ընտրութիւն կընէ միաբանութիւնը, և վանական ժողով մը՝ կը կազմէ, Ռաֆայէլ, Ռաֆայէլ պէր, Գանձապետ, Եսայի, որոնք ելոտեր և արձանագրութիւններ կընեն, դպրոցներէն Խրիմեանի հետ արկղին մատակարարութիւնը ժողովոյ դիտութեամբ՝ Տիտեսեան Մկրտիչ վարդապետ կընէ։ Այս միջոցներուն է եղեր որ նախորդ, ուարիներու տխուր անցքերուն առիթ դիզուած և ծանրացած պարտքերն ու պարտատէրները երեւան կելնեն, որք առ հասարակ Լուսարարի ու Աբիսակէսի կատարութեան օրերուն էին գրեթէ. ատոնցմէ կը տիրէ ժողովն ու Խրիմեանին վրայ, քանզի անուանելի էր տակաւին, այնպէս որ հազար դէն մինչ հազար ու հարիւր դրչ տակոսի մուրհակ կայ եղեր, և պարտատէրները խիստ անդգամութիւն կընէին. վանքը կը զատնայ նախատանաց և տարի ատարկ մը տարիպեալ Խրիմեանն ու Ժողովքը՝ կը խորհին փոխառութիւն ընել. վանքին վարկը չմնացեր։ Եսայի ու Կարապետ վարդապետներն ի հեռատես նուիրակ կարձակեն. առձեռն բառական պարտքեր կը վճարուին, մուրհակներ կագատուին, որն ալ կորգի կը դրուին և վանքին բառական պէտքեր կը հոգացուին։ Մինչեւ՝

1867 Դեկտեմբերի մէջ Խրիմեան կը մեկնի ի Վան՝ վարչութեան առնչութեամբ։ Ս. Կարապետի վանքի մէջ թողլով նոյն կառավարութիւնը, դանձապետը կամ արկղապահը նոյն Տիտեսեան Մկրտիչ վարդապետ, իսկ փոխանորդ Նազարեան Յովհաննէս վարդապետը։

1868 Սեպտեմբերին Խրիմեան Ս. Էջմիածին կերթայ Վանէն, և Եպիսկոպոս ձեռնադրուելով, նոյեմբերին կարին կը հասնի, հոս կը մնայ ուշնաւելու համար։ Յովհաննէս վանից կողմանուելուն, Ալիքանոյ խնդրոյն, և ընդհանուր Մշոյ աշխարհի ազգեալից մասին այն նշանաւոր ուարդիւնաւոր տեղեկագիրը տուաւ կարնոյ կուսակալ Ք. Խամպիլ փաշային, որոյ փրիարար հեռաւանքը աշխարհին յայտնի է։ Այս միջոցներուն Նազարեան Յովհաննէս վարդապետը տագնապալից թախանձանաք կը կրկնէր և կը վերակրկնէր վանքի փոխանորդութենէն իր հրամարականը տալ։ Խրիմեան կընդունի չեռաւարար՝

1869 Յունվար 1-ին միաբանից ընտրութեամբ Գաբրիէլին վարդապետը կընտրուի փոխանորդ՝ ի տեղի Նազարեանին։ Մինչեւ՝

1869 Փետր. 25. Գաբրիէլին վարդապետը Կարին կուգայ և՝ ի տեղի նորա Եսայեան կարապետ վարդապետը կը փոխանորդէ, ժողովը նոյն մնալով։ Մինչեւ

1869 Մայիս 6. Խրիմեան կարինէն կը ժամանէ՝ ի Ս. Կարապետ, և մինչեւ սեպտ. վերջը իր պաշտօնը վարելով կը մեկնի՝ ի Ի. Պոլիս պատրիարք ընտրուած ըլլալով։ Սոյն քանի ամսուան միջոցին՝ այն է մայիսէն մինչ սեպտ. վերջը, վանքին մէջ կը շինուի նորոգ Տիտեսեան մը և Կաթնատուն մը. դրսի մեծ քակի նոր և ընդարձակ պարիսպները, որոց ծախուց հետ՝ նաև ասոնց մեռցած տոպիքներէն ալ մաս մը վճարելու համար՝ եկած եկամուտը պահելով՝ նորէն արծաթ կը ծախսի՝ ի Կարին, և քանի մը առնելիք ունեցողներուն ալ նոյնպէս արծաթ կը տրուի, անշուշտ վարդապետաց՝ եթէ ոչ ամենուն՝ գոնէ իր ժողովականաց, լուսարարին և Գաբրիէլ ու Արիստակէս վարդապետաց դիտութեամբ։ Թէ ինչո՞ւ. «Նիւ ոչ ամենուն» կրսենք, ահաւասիկ պատճառը, վասն զի ոմանք նեղիրակ էին. և ոմանք ալ յանձնալ՝ ի Մուշ և՝ ի գիւղերայս՝ գիր և մարդ կը հաւաքէին կիրիմեանը նորէն նոխտուելու և հալածելու. այն ինչ Խրիմեան վանքի գրաստնոց հետ նաև Խանդիլ փաշային կ'աջակցէր խորհուրդ և բացատրութիւն տալու Մշոյ աղէկոց և հարատահարութեանց բուն պատճառներուն վրայ. և ոմանց մասին դարման կը հնարէր, յանկարծ դարանակալներն կը պատարեն զԽրիմեանն՝ ի վանքը, և յանկարծ Մշոյ փաշայի մարդն ու Սատրազամի հեռագիրն յառաջ՝ ու Միխաթարբէգին ալ եկեալն՝ կը կանչեն վանքը՝ աւետելու և ընդհանուրին պատրիարքութիւնը՝ մի և նոյն օրը, դրր լսելով դաւանանները՝ յետս յետս շրջան և դարկան զգեստի։

1869 Հոկտ. 1-ի ներկայութեան Ս. Պատրիարքին և Կարինէն դեսպան Ազգ. հրամիրակաց Ս. Կարապետի Միաբանութեան իրեն փոխանորդ կընտրել զԳաբրիէլ վարդապետ, և նոր ժողով մը կընտրել. իսկ Արկղը կը յանձնուի Դաւանական ընկերութեան հիմնադիր և՝ ի Մուշ դաղիական եղած Թիմոթէոսեանց Սկրտչի Միսաք աղային, որ այն միջոցներու վանք կը գտնուէր։ Ցոցց Գաբրիէլին վարդապետ ըստ որում պայման ունէր՝ կարնոյ քաղաքիս Ազգ. դպրոցի տեսչութեան պաշտօնը իր վրայ ունենալով, հետեւապար հարկ եղաւ որ նորընտիր ժողովը կառավարէ վանքը՝ և Միսաք աղան Արկղը, մինչև որ վերադառնայ Գաբրիէլին վարդապետը։ Միսաք աղայն մինչ 1869 Հոկտ. 21 կը վարէ իր պաշտօնը, և վանքէն կը մեկնի։ Ժողովքը այս պաշտօնը կը յանձնէ Վանցի Ֆիրոյզ Աւետիսին, որ խիստ փորձառու և հաւատարիմ անձ մ'է, և հրնուց միաբան այս վանքին։ Մինչեւ

1870 Աղրիլի վերջերը. Գաբրիէլ վարդապետը Կարինէն վանքը կերթայ և փոխանորդութեան պաշտօնը կ'սկսի։ Վանցի Աւետիսը այս միջոցին Արկղի հաշիւը տալով կը հրաժարի, և կառավարութեան հետ՝ Արկղի և ու մուտքն ալ կը մնայ փոխանորդին և ժողովին տնաշութեան տակը։ Այնուհետեւ որքան որ փոխանորդը 1870 դեկտ.-ին զնաց՝ ի Պոլիս և յԱրուսաղէմ, ու 1871 մայիսի վերջերը դարձաւ վանքը, ու 1871 նոյեմ.-ի վերջը զընաց՝ ի Վան Յահմ. դորձադիր. 1872 Հոկտ.-ին սկիզբները նորէն դարձաւ. բայց ժողովքը մի և նոյն էր, և գործերը ու Արկղը ժողովոյն կը վերարերէր։ Թէպէտ Գաբրիէլին վարդապետի բացակայութեան միջոցներուն Թադէոս վարդապետ ժողովականներէն մին՝ ատաժամանակաց փոխանորդ կ'անուանուէր, բայց այդ պաշտօնը ժողովքը կուտար իրեն։ և այսքան միջոցներուն՝ պէտք է խոստովանիլ որ վանքին մէջ սիրոյնի շինութիւններ ալ եղած են, խաղաղութիւնն ալ հաստատ պահուած է, վանքը խոպան պարտքէ ազատուելէն զկնի՝ երեսուն հազար դուրուշն առելի սուակ ալ ունեցած է, և թեմերու մէջ այցելութիւններ եղած, դպրոցներ շինելու յորդորներ, տեսուչներ, նպաստներ և հրդի դասդ իրքեր ալ տրուած, ինչպէս նաև վանքի դպրոցն ալ ուրիշ տարիներէն լաւ զդալի կերպով բարեկարգ և յառաջադէմ, վանքի թանգարանն և ուսումնարանը նոր գիրերով հարստացած, ուխտաւորները և ամեն երթեւեկները պատուով ընդունուած ու մեկնած, ոչխարեղէնք, անասնեղէնք, և ամեն նպարեղէնք կրկնակի բազմացած։

Եթէ Աստ. Միսաքանութիւնն այսպէս համակամութեամբ մնան, և իրաքանչիւրք իր պարտքը ճանչէ ու կատարէ, տարբերութիւն չմնար, որ վանքը օր քան օրէ առաւել բարեկարգուի և շինութիւն ունենայն զկնի, երկրի ժողովրդոցն ալ պիտի հաղորդէ իր բարիքը ու շինութիւնը, մանաւանդ այս միջոցներուն՝ երբ Մուշը շրջարան ու սաստիկ յուզեալ է՝ առանց առաջնորդի մնալով, և երբ Յահմ. նոր հրամանդն ալ կը հասնի Պօլսէն՝ ի Ս. Կարապետ։ Մնամ յարդանաք ձեզդ

մեծապատուութեան բարեացակամ և Աղդիս բարեաց ուզողներ.

* * *

Լեռատիի Ֆէլէկեան վարժարանը՝ որոյ բացուիլն անցեալ շաբթու ծանուցած ենք, դիշերօթիկ աշակերտներ ընդունիլ սկսած է. և որոշուալ թիւէ մ'առելի աշակերտ չունենալն ընդունի, արժան կը համարուր ծանուցանել թէ՝ որանք որ իրենց զաւակներն դիրելու համար՝ Ամենայն Հայոց Կաթուղիկոսարանի Ս. Էջմիածնի Ս. Գրոց դպրոցի մասնաճիւղ մը հիմնելու համար՝ Ս. Գրոց դպրոցի ընկերութիւնը՝ Հիմնադիր Տնօրէն ժողովոյ

Ֆ. Խաչ-գ-ն

1873 յունիս 26

Քէոպաղճի խան թիւ 2

ԼՈՒՐ

Գուիդոտու Հիսարաքիրի Նուէրոց Ֆ. Քէրէստէճի Սանփոնի տունը, որ Եբրատոպէնատան կողմէն կը ծախուի, յիշեալ տան գինը մինչեւ ցարդ առնել ուզողներու կրգմէն եօթն հարիւր լիրան Ցամանեան ասկոյ եղած է։

Արդ, կը յայտնեմք թէ թուականէս մինչեւ քառասուն որ եւս կրպատուի, եթէ յիշեալ տանը ուելի գին տուող կայ թող հրամայեն Երուսաղէմատունը եւ իրենց կամքը փոխանարդին յայտնեն։

1873 յունիս 28

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Պալատի մէջ յատնին մէջ գտնուած եւ գինուորական դատարան սեպհականութիւնն եղած անպարին տեսը հինգ տարի միջոցով վարձու պիտի տրուի, եւ սոյր վերջիսկան որոշուն մն ալ յուլիս ամսոյ 27 օրը երեքշաբթի օրը պիտի տրուի։

Ուստի յիշեալ տեղը վարձու բռնել ուզողները կը հրաւիրուին յիշեալ օրը ժամը 6-ին միջոցները՝ ի Տարի Շուրա ըլլալիք վերջիսկան որոշման ներկայ գտնուիլ։

26 յունիս 73 ի Դուռն Սպարապետի

Կոյսերական զօրաց պիտոյիցը համար հետեւեալ բաներ գնահատութեան պիտի դրուին յառաջիկայ շաբաթ՝ թէ որ յուլիսի 4-ին՝ ի տարի Շուրա այսինքն։

արշը	
80 000	Արինաճ
100 000	գանապիշ
1000	գիւ բաժուք
130000	ոսկիրանճրու ալեաճ ապուտ
17250	կիւվէզ իրէք ալամէնի չէրլուի
5000	սիսակ էշլի սոգի
60000	պէյաղ մատարաշան

Ուստի յիշեալ բաներուն ասոր յանձնուելու եղող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օր՝ ներկայանալ՝ ի Տարի Շուրա բլլալիք գնահատութեան։

28 յուլիս 1873 ի Դուռն Սպարապետի

Կոյսերական զօրաց պիտոյիցը համար հետեւեալ բաներէ գնահատութեան դրուելոյ, ասոնց յանձնառուք գտնուելու այսինքն։

օքա	
18 000	շաղ
7800	շարաղ թօրիսաւ
3900	ասիա սիւլթիւսի
1200	պիրբուճի ալ բօշաս
2200	գալաղ թօղաս
22000	դանրէշ
5000	քարմէն ա'էնտիկ
25000	սաաս
1500	թաւթաղ։

Յիշեալ բաներուն վերջնական գնահատութիւնը պիտի կատարի յառաջիկայ հինգշաբթի օր յուլիսի 5-ին՝ ի Տարի Շուրա։

Ուստի յիշեալ ապրանքներու մատակարարել ուզող արդի վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ օրը ներկայ գտնուիլ՝ ի Տարի Շուրա ըլլալիք վերջնական գնահատութեան։

27 յունիս 1873 ի Դուռն Սպարապետի

CONTREFAÇONS DES PILULES DE BLANCARD

ՊԼԱՆՔԱՌԻ ՀԱՏԱԳԵՂԻՆ ԿԵՂԾԸ

Խստին դնոյն բարձրաբիմանը պատճառաւ, որ Պլանքառի հատագեղին առաջին տարին է, պէտք է չվարահիլ, մանաւանդ հիմա, այն խարդախութեանցմէն, որ մեր գործարանի դրոշմին ներքեւ կը պահուրտին, իւրարդարեւ. ինչ խարդախութիւն չեն կրնար բնել այն խարեբայներդ, որ մեր տարբերակ խիւներ գործածել եւեւ. չարաշահութիւնը մինչեւ հոն հասուցին, որ Խանութներ ու Ֆէրրին տեղ կանոնչ տարջապ կը դնեն։

Յանուն հասարակաց բարոյականի եւ առողջութեան՝ կը յորդորենք մեր յանախորդները, որ մեր անունը կրող հատագեղերուն ուրիշ՝ եկած լինելը միշտ հասկնան. մեր եղբայրակից դեղագործներն՝ անկեղծութեանը դիմելով։ Տարակոյս չկայ որ այս պատուաւոր միջոցները արագ կը սեպեն՝ Պլանքառի ճշմարիտ հատագեղերը ձեռք բերել, մեր փարիզի դեղարանէն. կամ մեր թղթակիցներէն եւ կամ իրենց երիցին ամենէն յարգի դեղագրաններէն։

A. SPONT

EXTRAIT DE LEGUMES

Ը. ՍՊՕՆԹԻ

ԷՔՍԹՐԷ ՏԷ ԼԷԳՈՒՄ

Թանձրու (խրդանեբու) գոյն եւ համ տուող։

ԳՈՆՕՄԷ

Գարեղար թեան պատրաստուած։

ԹԱՔԻՕԳԱ

Պրէգիլիոլի բնաւոր ամբողջներէն

ՀԻՒԹ ՄՈՍ

Ա. Ցենակ Լիէպիկի գրաբիմամբ շինուած եւ Արտաքին օրենքով կը գտնուին Փարիզ, Ռիւ Բաքէ փողոց 7, եւ ամեն նպարեղէն վաճառողաց քով։

TCHITLI

ՀԱՆՐԱՑԻՆ ՋՈՒՐ

ՉԻԹԼԻԻ

ՊՐՈՒՍ ՏԵՐ ՄՈՍ

Գոյութիւն հրամանագրով հաստատեալ

Այս հանքային ջուրն կերպարանքի մէջ գտնուած մի եւ նոյն կարգի ջրոց ամենուն տեսակներուն՝ փոխ իր բուժական յատկութիւնները։

Այս վաճառուն մեծ եւ փոքր քանակութեամբ՝ Հ. Պոլիս՝ Գալատիայ՝ բնակարանները կեղրոնացեալ։ Սուլթան Համամ թիւ 11, Ղալատիոյ Եէնի Ճամի փողոց թիւ 16, 18, 20 եւ 22. Բէյրա Տէլլա Սուստայի գիզարանը եւ Մայրաքաղաքիս ամեն դեղարաններէն։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1873 ՅՈՒՆԻՍԻ 11 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՐԱՍԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՒ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

ժամ		Բուսաբուն էջերուն ներքեւ
11	15	Եէնիմոնալիէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիք Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավուտքէոյ Օրթաքէոյ Պէշիկթաշ
11	45	Արնավուտքէոյ Գուրուչ Օրթաքէոյ Պէշիքթաշ Գալաթա
12		Պէյքոզ Բաշապանէ Գանլըճա Ա. Հիսար Դոնմիլի Վանիքէոյ Զէնկիէքէոյ Պէյլերպէյ Գուզի
12	15	Եէնիմանալիէն Մէկարպ Պէօյիւք Թարապ Եէնի Սիէն Պոյաճ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Գուրուչ Օրթ Պէշիք
1		Գալաթէն Մէկարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէոյ Էմիրկէն Ր. Հիսար Արնաւուտ Գուրուչ Օրթաք Պէշիք
1	30	Արնավ Զէնկ Պէյլեր Օրթա Գուզ Պէշիկ Իսկ Գալաթա
1	30	Էօյիւքտէրէէն Թարապ Պէյքոզ Բաշապ Գանլը Ա. Հիսար Գանմիլի Վանիքէոյ Զէնկիէքէոյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք Իսկիլիսար
2		Եէնիմանալիէն Մէկարպ Պէօյիւք Թարապ Եէնիք Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Գուրուչ Օրթաք Պէշիք
3	15	Պէօյիւքտէրէէն Պէյքոզ Բաշապ Իրիֆաթ փաշա մահալ Գանլը Ա. Հիսար Գանա Վանիք Զէնկի Պէյլերպէյ
3		Եէնիմանալիէն Մէկարպ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէոյ Գալաթա Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Գուրուչ Օրթաքէոյ Պէշիք Գալաթա
4		Մէկարպուրնուէն Պէօյիւք Թարապ Եէնիք Սիէն Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Օրթաք Պէշիք
5	30	Եէնիմանալիէն Մէկարպ Պէօյիւք Թարապ Եէնիքէոյ Էմիրկ Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Օրթաք Պէշիք
6	30	Եէնիմանալիէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքոզ Եէնիքէոյ Էմիրկէն Գանլըճա Ր. Հիսար Գանմիլի Արնաւուտքէոյ Պէյլերպէյ Օրթաքէոյ Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Իսկիլիսար
7		Արնաւուտք Գուրուչ Օրթաք Գուզկունճուք Պէշիկթաշ Գանլըճա
8		Եէնիմանալիէն Մէկարպ Պէօյիւք Թարապ Եէնիք Էմիրկէն Ր. Հիսար Պէպէք Արնավ Օրթ Պէշիք
8	45	Պէօյիւքտէրէէն Պէյքոզ Իրիֆաթ փաշա Բաշապ Գանլ Ա. Հիսար Գանմիլի Վանիքէոյ Զէնկիէքէոյ Պէյլերպէյ Գուզկունճուք Իսկիլիսար
9		Մէկարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքոզ Բիթէնեա Գոյաճ Պէպէք Արնավ Գուրուչ Օրթաք Պէշիքթաշ
10		Եէնիմանալիէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէոյ Էմիրկէն Հիսար Արնաւուտքէոյ Օրթաքէոյ Պէշիքթաշ Գալաթա
10	30	Մէկարպուրնուէն Պէօյիւք Եէնիք Իրիֆաթ փաշա մահալ Գոյաճ Արնավ Պէյլեր Օրթաքէոյ Պէշիքթաշ
11		Պէօյիւքտէրէէն Թարապ Էմիր Արնավ Օրթաք Պէշիք
11		Արնաւուտքէոյէն Օրթաքէոյ Պէշիքթաշ
		Ցամաքէն Կը Ելլեն Հետեւեալներն
12		Պէշիքթաշ Օրթաք Արնաւուտք Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմանալիէ
1		Պէշիք Օրթաք Արնավ Պէպէք Ր. Հիսար Գոյաճ Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէկարպ Եէնիմանալիէ
1	15	Գալաթա Իսկիլիսար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէոյ Պէյլերպէյ Արնաւուտքէոյ Գանլըճա Ր. Հիսար Գանմիլի Էմիրկէն Եէնիքէոյ Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմանալիէ
2		Պէշիքթաշ Օրթաք Արնավ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Թարապ Պէօյիւք Մէկարպ
2	30	Իսկիլիսար Գուզկունճուք Պէյլերպէյի Զէնկիէքէոյ Վանիքէոյ Գանմիլի Հիսար Գանլըճա Իրիֆաթ փաշա Բաշապ Պէյքոզ Թարապ Պէօյիւքտէրէ
3		Գալաթա Պէշիք Օրթաք Գուրուչ Արնավ Ր. Հիսար Էմիրկ Եէնիք Թարապ Պէօյիւք Մէկարպ Եէնիմանալիէ
4		Պէշիք Օրթաք Պէյլերպ Արնաւուտ Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէկարպ Եէնիմանալիէ
5	15	Պէշիք Օրթ Արնավ Պէպէք Ր. Հիսար Գոյաճ Եէնիք Պէյքոզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէկարպ Եէնիմանալիէ
5	45	Իսկիլիսար Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէոյ Պէյլերպէյ Զէնկիէքէոյ Վանիքէոյ Արնաւուտքէոյ
6	30	Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Արնաւուտք Գանմիլի Ր. Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Եէնիմանալիէ
8		Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Արնաւուտքէոյ Պէպէք Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէկարպ Եէնիմանալիէ
9	15	Պէշիք Օրթաքէոյ Արնավ Ր. Հիսար Գոյաճքէոյ Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
9	30	Գուզկունճուք Պէյլերպ Զէնկիէք Վանիք Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապան Պէյքոզ Պէօյիւքտէրէ Մէկարպուր Ր. եւ Ա. Գալաթա
10		Գալաթաթաշ Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Գուրուչ Արնավ
10	30	Պէյլերպէյ Զէնկիէ Վանիք Գանմիլի Ա. Հիսար Գանլը Իրիֆաթ փաշ Բաշապ Պէյքոզ Թարապ Պէօյիւքտէ
10	30	Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Արնաւուտ Պէպէք Ր. Հիսար Էմիրկէն Սիէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէկարպ Եէնիմանալիէ
11		Գուզկունճուք Պէյլերպէյ Զէնկիէքէոյ Վանիքէոյ Ա. Հիսար Գանլըճա Բաշապանէ Պէյքոզ
11		Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Գուրուչ Արնաւուտքէոյ Պէպէք Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէոյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
11	30	Գալաթաթաշ Պէշիքթաշ Գուզկունճուք Օրթաքէոյ Արնաւուտքէոյ
12		Պէշիքթաշ Օրթաքէոյ Գուրուչէ

Ցամաքէն		Ծովէն
11	30	11 45
12		12 15
12	30	12 45
1		1 15
1	30	1 40
2		2 15
2	30	2 50
3		3 15
3	40	3 50
4	10	4 30
4	45	5 10 Պէշիկթաշ հանդիպակաց
5	20	6
6		6 15
6	40	7
7	30	8
8	15	8 30
8	45 Պէշիկթաշ հանդիպակաց	9
9	15	9 30
9	30	10
10		10 20
10	30	10 40
10	45	11
11		11 15
11	25	11 40
11	40	11 50
12		12 5

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

29 ՅՈՒՆԻՍ

ՕՍՏԱՆԴԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԱՄԱՐ 100 ԳՐՈՒՇԷՆ

Յանարա 3 ամիս գրաւոյ 109 1/2

Փարիզ 25.35

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԻ

29 ՅՈՒՆԻՍ

Անգլ. ոսկի	գրաւոյ	109, 20
Նաբոլէոնի	»	87, 10
Համբուրգ ռուս	»	89 10
Ջերմանիա	»	51,20
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոյ	»	105
Գոլինձ	»	120 10

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 29 ՅՈՒՆԻՍ

Ա Ր Մ Տ Ի Ֆ

Ցորեն կարմիր	Գէսարապիա	41 —43
» »	Ադաղ	—
» »	Պուլգար	—
» »	Գուրկազ	—
»	Թէքիրտաղ	—
» կակուղ	Ադաղ	—
» »	Գէսարապիա	35 —40
Եգիպտական		40 —42
Ցորեն կակուղ	Գուրկազ	— —

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՕՐԹԷ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Բուն գրամագլուխ	Անգլ. Լիրա	2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհին համար պահեստի գրամ.	» »	528 803
Ճահէն առեցած	» »	250 000
Հրդեհի ճիւղին տարեկան հասոյթը	» »	708 000

Այս ընկերութիւնն 1809ին կազմուած, եւ իր դրամագլուխէն զատ՝ ստացած առեցուցած մեծագումարովն ապահովիչ ամենէն մեծ ընկերութեանց կարգն անցած է։

Մայրաքաղաքիս վաճառատանց, ինչպէս նաեւ կ. Պոլսոյ եւ Գալատիոյ մնաքսատանց մէջ գրուած մասնաւորաց վաճառքներն ապահովելի զատ, նաեւ տուներ, խանութներ, վաճառատուներ գործարաններ եւ կարասիներ կապահովէ թէ կ. Պոլսոյ եւ թէ շրջակայ գիւղերէն մէջ։

Ասելի մանրամասն տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է դիմեն Գալատիա Գէորգ պէյ խանը թիւ 9։ առ Պ. ՈՒԻԼԼԻԱՄ ԲՈՍՍԱՆ՝ որ ընկերութեան լիազօր գործակատարն է։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍԻԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ՍԻՍՈՒՆԻԱ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐՏԱ

Հայս ընկերութեան կ. Պոլսոյ գործակալութիւնները (ագենսիա) տարաբաղդութիւնն ունին ցամաքի, ծովու եւ գետի վերայ վաճառք ապահովելու։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առոյգ տեղս։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԻԼՊԻՆԳ	ՕԳԼԷՔՍԱՆԴՐ
Ընդհանուր Գործակալ	Բէյքուէջ
Գալատիա	Գործակալ
Քարանթինա փողոց թիւ 2	Կ. Պոլիս.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Ս. ԵՒՏԻՇԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱՏՈՒՈՅ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՅՈՑ ԽՕՆ